

Obraz zatrzymany w kadrze - możliwości fotografii

- [Obraz zatrzymany w kadrze. Możliwości fotografii](#)

Obraz zatrzymany w kadrze - możliwości fotografii

Źródło: online skills, licencja: CC BY 3.0.

Ważne daty

ok. 4 tys. p.n.e. - V w. n.e. - starożytność,

1839 – wynalezienie fotografii,

1900 – pierwsza kolorowa fotografia,

1975 – wynalezienie aparatu cyfrowego,

1997 – pierwsze zdjęcie wysłane przez telefon komórkowy.

Scenariusz dla nauczyciela:

Źródło: online skills, licencja: CC BY 3.0.

I. Opanowanie zagadnień z zakresu języka i funkcji plastyki; podejmowanie działań twórczych, w których wykorzystane są wiadomości dotyczące formy i struktury dzieła. Uczeń:

6) rozróżnia gatunki i tematykę dzieł w sztukach plastycznych (portret, autoportret, pejzaż, martwa natura, sceny: rodzajowa, religijna, mitologiczna, historyczna i batalistyczna); niektóre z tych gatunków odnajduje w grafice i w rzeźbie; w rysunku rozpoznaje studium z natury, karykaturę, komiks, rozumie, czym jest w sztuce abstrakcja i fantastyka; podejmuje działania z wyobraźni i z natury w zakresie utrwalania i świadomości gatunków i tematów w sztuce, stosuje w tym zakresie różnorodne formy wypowiedzi (szkice rysunkowe, fotografie zaaranżowanych scen i motywów, fotomontaż).

II. Doskonalenie umiejętności plastycznych – ekspresja twórcza przejawiająca się w działaniach indywidualnych i zespołowych. Uczeń:

6) stosuje różnorodne techniki plastyczne (proste techniki graficzne, rzeźbiarskie, malarskie, elementy obrazowania cyfrowego fotograficznego i z wykorzystaniem wybranych graficznych programów komputerowych);

III. Opanowanie podstawowych wiadomości z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego. Uczeń:

8) zna i stosuje zasady prezentacji i upowszechniania dzieł zgodnie z prawem i etyką.

Nauczysz się

definiować podstawowe pojęcia z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego;

definiować zagadnienia z zakresu języka i funkcji plastyki;

wykonywać prace plastyczne – ekspresja twórcza przejawiająca się w działaniach indywidualnych i zespołowych.

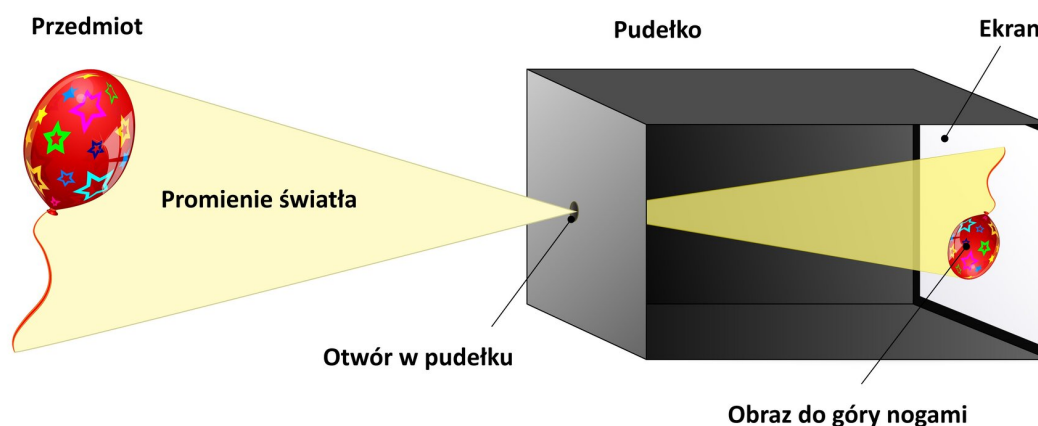
Wstęp

Mówiąc o narzędziach potrzebnych do wykonania [obrazu](#), najpierw przychodzą na myśl farby lub kredki. Jednak artysta ma do dyspozycji wiele technik, które pozwalają stworzyć **dzieło plastyczne na płaszczyźnie**. Należy do nich fotografia – utrwalanie obrazu za pomocą światła. Umożliwia otrzymanie nieograniczonej ilości [odbitek](#).

Pierwowzór aparatu fotograficznego – **camera obscura** (czyt. kamera obskura) – powstał kilka wieków p. n. e. Służył starożytnym Grekom do obserwacji nieba nocą. Konstrukcja jest prosta. Wystarczy całkowicie zaciemnione pudełko. Światło wpada do niego przez mały otworek, odwrócony obraz przedmiotu wyświetla się na przeciwległej ścianie. Aby utrwalić zdjęcie, trzeba na niej umieścić materiał światłoczuły. Tak powstaje **kamera otworkowa**.

Zaledwie 20 lat temu pewien szczęśliwy tatuś jako pierwszy posłużył się telefonem, by wysłać znajomym zdjęcie swej nowonarodzonej córeczki przez Internet. W tym samym czasie cyfrowa fotografia zaczęła zastępować tradycyjną. Dziś nie wyobrażamy sobie telefonu komórkowego bez funkcji aparatu fotograficznego, a zdjęcia przechowujemy w zapisie cyfrowym.

Camera obscura

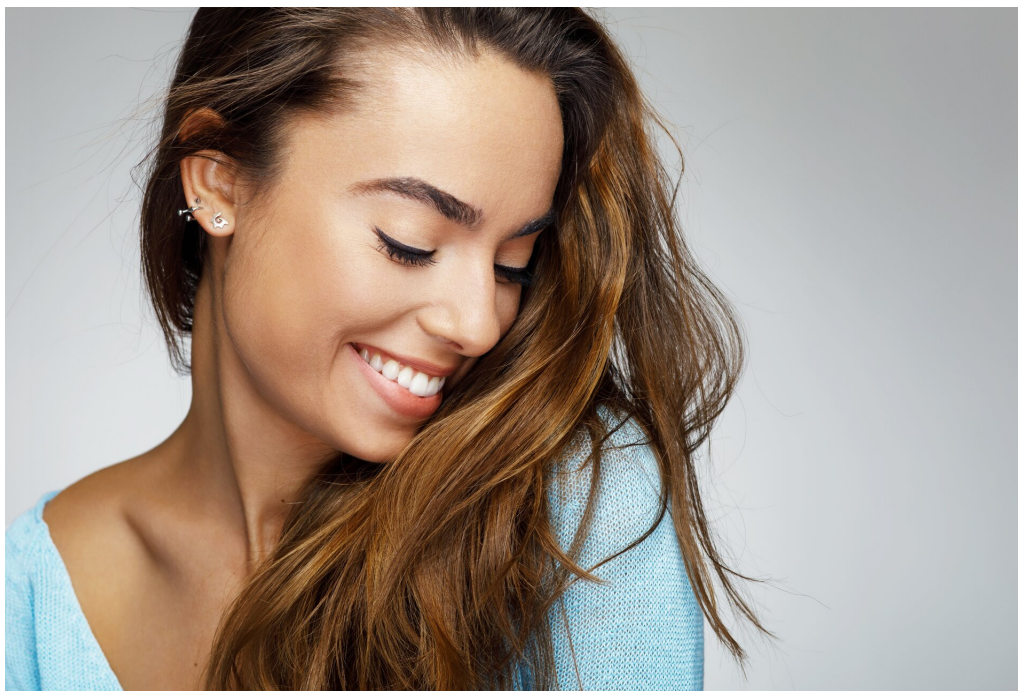

Galeria dzieł plastycznych

[Obraz](#) to dzieło plastyczne na płaszczyźnie. Wśród dzieł plastycznych znajdziemy następujące gatunki:

- portret – indywidualny lub zbiorowy – przedstawia jedną lub kilka osób ;
- autoportet – portret wykonany sobie przez autora;
- pejzaż – przedstawia widoki z otoczenia zewnętrznego, krajobrazy;
- martwa natura – kompozycja z naczyń, owoców, kwiatów.

Artysta pragnie wyrazić za pomocą dzieła własne spojrzenie na wybraną sytuację, dlatego często [aranżuje](#) obrazy do utrwalenia w [kadrze](#). Poprosi portretowaną osobę, aby mu [pozowała](#). Zanim namaluje lub wykona fotografię martwej natury, ułoży przedmioty tak, by uzyskać ciekawą [kompozycję](#).

Portret indywidualny, online-skills, CC BY 3.0

Źródło: online skills, licencja: CC BY 3.0.

Tematyka scen

Obraz jako dzieło plastyczne może przedstawiać sceny:

- rodzajowe – anonimowe (nieznane) osoby, pokazane są przy zwykłych czynnościach (praca, zabawa, taniec itp.);
- religijne – główny temat dzieła związany jest z religią;
- mitologiczne – główny temat dzieła dotyczy **mitologii**;
- historyczne – ważne wydarzenia z dziejów państw, narodów i wybitnych osób, także przełomowe zdarzenia współczesne;
- batalistyczne – obraz przedstawia bitwę lub działania wojenne.

Twórczość fotografa nie we wszystkim jest podobna do działania malarza lub rzeźbiarza. Wynika to z technicznych możliwości aparatu fotograficznego. Zdjęcie wykonuje się w ułamku sekundy. Aby uchwycić tę właściwą scenę, potrzebna jest szybka decyzja. Inny sposób polega na wykonaniu dużej liczby zdjęć, wśród których może znaleźć się to najciekawsze.

Źródło: online skills, licencja: CC BY 3.0.

Źródło: online skills, licencja: CC BY 3.0.

Rodzaje fotografii

Ze względu na przeznaczenie (funkcję użytkową) fotografia dzieli się na:

- dokumentalną – utrwała wydarzenia historyczne, znane osoby, ale może dotyczyć każdej tematyki – przyrody, zwykłych ludzi, ponieważ dokument stwierdza [fakty](#), jest dowodem czegoś;
- reportażową – nadaje się do [reportażu](#);
- reklamową – jako zachęta do zakupu produktu lub usługi.

Każde zdjęcie może zyskać wartość dokumentu, jeśli odnosi się do faktów.

Zdjęcia reportażowe przekazują to, co fotoreportera zainteresowało w konkretnej sprawie, której osobiście się przyjrzał. Są relacją z wydarzeń, spotkań ciekawych ludzi itp.

Józef Piłsudski oraz Ignacy Paderewski w drodze na otwarcie Sejmu Ustawodawczego RP w 1919 roku

Źródło: online skills, Muzeum Narodowe w Warszawie, dostępny w internecie:

<https://cyfrowe.mnw.art.pl/pl/katalog/967329>, licencja: CC 0 1.0.

Wiesław Prażuch, Z serii ilustracji do reportażu Anny Gostyńskiej „Adolf Dymś”

Źródło: online skills, 1956, Cyfrowe Muzeum dMuseion, dostępny w internecie: cyfrowe.mnw.art.pl, licencja: CC BY 3.0.

Koncepcje

W malarstwie drugiej połowy XIX wieku rozwinął się impresjonizm. Artyści tego stylu pragnęli uchwycić wrażenie chwili. Pod wpływem fotografii stosowali [kompozycję](#) otwartą, wybierając wycinek większej całości. Bardzo dużo uwagi poświęcali temu, jak **światło** wpływa na **kolor**.

Wybitny francuski fotoreporter Henri Cartier-Bresson (1908–2004) uważał, że fotografia, w przeciwieństwie do malowania obrazu, nie jest procesem długotrwałym. Fotograf nie może przegapić odpowiedniego momentu, ponieważ on nigdy się nie powtórzy. Jest to koncepcja „**decydującego momentu**”.

Innym podejściem do fotografii jest wykorzystanie możliwości technicznych: regulacja czasu naświetlania, wielokrotne naświetlanie odbitki, zapis cyfrowy, natychmiastowy podgląd zdjęcia, obróbka i przetwarzanie z wykorzystaniem programów komputerowych.

Artystyczny wdzięk fotografii

Nie każda fotografia jest dziełem sztuki, ale każda ma szansę nim być. Decyduje o tym sposób postrzegania i uchwycenia kompozycji kadru, a w nim przestrzeni, zbliżenie [detalu](#), zastosowane środki plastyczne (perspektywa, barwy, kontrasty), dopasowanie do tematu, ogólne wrażenie artystyczne, sposób obróbki. Dla tych, którzy chcą być zauważeni w dziedzinie fotografii, organizowane są konkursy. Warto się nimi zainteresować.

Do obróbki fotografii przyda się jeden z darmowych programów, np. *Gimp*. Narzędzie to ma liczne funkcje. Między innymi można nakładać [filtry](#) na zdjęcia, umieszczać je w [warstwach](#), w których także da się wprowadzić zmiany. Użytkownicy urządzeń przenośnych mogą posłużyć się aplikacją *Snapseed*, *Fotor* itp.

Źródło: online skills, licencja: CC BY 3.0.

Możliwości fotografii

Obejrzyj teraz prezentację: „Możliwości fotografii”. Zwróć uwagę na środki plastyczne i techniczne oraz koncepcje w dziedzinie fotografii.

Prezentacja: *Możliwości fotografii*

Kliknij, aby uruchomić w trybie pełnoekranowym.

Upowszechnianie

Fotografie przydają się w tworzeniu prezentacji. Chętnie udostępniamy je innym osobom przez MMS, aplikacje mobilne lub na portalach społecznościowych.

Fotografując kogoś, trzeba pamiętać, aby spytać go o zgodę. Polskie i międzynarodowe **prawo** chroni dane osobowe, w tym wizerunek twarzy.

Korzystając z czyjejś pracy, należy wymienić autora lub adres strony. W przeciwnym razie można być posądzonym o [plagiat](#), czyli przypisywanie sobie cudzego dzieła.

Fotografie w Internecie przeważnie opatrzone są pewnymi zastrzeżeniami. Czasem jest to całkowity zakaz korzystania.

Warto pamiętać, że według prawa nikt nie może przekazać autorstwa swojej pracy innej osobie. Przykład: Należało przygotować fotografię drzewa. Wojtek nie odrobił zadania. Janek zrobił dwa zdjęcia i jedno przesłał koledze. Wojtek przedstawił je jako swoje. Obydwaj chłopcy nie tylko złamali prawo, ale naruszyli jedną z zasad [etyki](#) – uczciwość.

Podsumowanie

Co wiesz?

- Fotografia jest techniką utrwalania obrazu za pomocą światła.
- Zdjęcia można zapisywać w postaci tradycyjnej i cyfrowej (dysk, karta pamięci i inne).
- Fotografia jako obraz jest dziełem plastycznym.
- Są różne gatunki dzieł plastycznych: portret, autoportret, pejzaż, martwa natura.
- W obrazach ukazują się sceny o tematyce: rodzajowej, religijnej, mitologicznej, historycznej, batalistycznej.

Co potrafisz?

- Zaaranżować obraz wybranego gatunku i utrwalić go w postaci fotografii.
- Posłużyć się wybranym programem komputerowym do graficznej obróbki fotografii.
- Przygotować fotomontaż jako formę swej wypowiedzi i zapisać go w postaci graficznej na dysku komputera.
- Świadomie zastosować zasady prezentacji i upowszechniania dzieł (w tym fotografii) zgodnie z prawem i etyką.

Zadania

Ćwiczenie 1

Wybierz zdanie, które najlepiej określa pojęcie fotografii jako dziedziny sztuki.

- ☐ Fotografia to technika utrwalania obrazu za pomocą światła.
- ☐ Fotografia to technika kopiowania obrazu.
- ☐ Fotografia to technika utrwalania obrazu w postaci trójwymiarowego dzieła.

Ćwiczenie 2

Przyjrzyj się jeszcze raz wybranym ilustracjom i dopasuj fotografię do najbardziej pasującego gatunku obrazu.

Portret zbiorowy

Pejzaż

Portret

Martwa Natura

Ćwiczenie 3

Przyjrzyj się jeszcze raz wybranym ilustracjom i połącz fotografię z tematyką sceny, którą przedstawia.

Scena rodzajowa

Scena mitologiczna

Scena historyczna

Scena batalistyczna

Scena religijna

Ćwiczenie 4

Z podanych przykładów wybierz podejścia, koncepcje lub techniki stosowane w fotografii.

- ☐ Malarstwo sztalugowe
- ☐ Obróbka cyfrowa
- ☐ Wielokrotna ekspozycja
- ☐ Koncepcja „decydującego momentu”
- ☐ Fotomontaż
- ☐ Kserokopia
- ☐ Aranżacja ujęcia

Źródło: online skills, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 5

Zastanów się nad znaczeniem pojęć stosowanych w dziedzinie fotografii, a następnie połącz określenie z odpowiadającą mu definicją.

Fotomontaż -

Aranżować ujęcie -

Filtr -

Decydujący moment -

Wielokrotna ekspozycja -

Kadr -

Odbitka -

Plagiat -

Pozwala nakładać ciekawe efekty przy obróbce obrazów, np. rozmycie, zamglenie.

Przypisanie sobie cudzego dzieła.

Według Henri Cartier-Bressona – umiejętność uchwycenia na zdjęciu najważniejszego momentu, bo szansa już się nie powtórzy.

Kopia fotografii na papierze fotograficznym.

Przygotować kompozycję, modela lub sytuację do ujęcia zgodnego z wizją (wyobrażeniem fotografa).

Więcej niż jedno naświetlenie tego samego kadru lub odbitki. Jedna z technik fotomontażu.

Obraz, który mieści się na jednym zdjęciu; ujęcie.

Połączenie motywów z różnych zdjęć w jednej fotografii różnymi technikami.

Ćwiczenie 6

Przyjrzyj się jeszcze raz wybranym ilustracjom i połącz ilustrację z rodzajem fotografii według jej przeznaczenia.

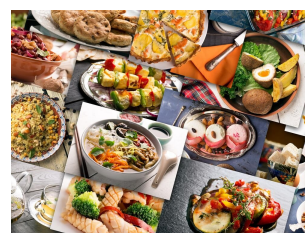
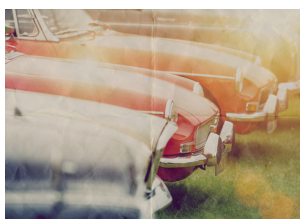
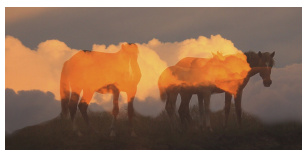
Fotografia dokumentalna

Fotografia reportażowa

Fotografia reklamowa

Ćwiczenie 7

Przyjrzyj się jeszcze raz wybranym fotografiom i pomyśl, jakie środki plastyczne oraz koncepcje i techniki fotograficzne w nich wykorzystano. Potem połącz pasujące pary.

Filtr rozmycia
plam barwnych,
niewyraźne linie
konturów; efekt
postarzenia.

Kontrast
i podobieństwo
znaczeń.

Technika
wielokrotnej
ekspozycji.

Kolaż

Słownik pojęć

Aranżować ujęcie

przygotować kompozycję, modela lub sytuację do ujęcia zgodnego z wizją (wyobrażeniem) fotografa.

Detal

pojedynczy element, szczegół, część bardziej złożonej całości. W sztuce określa się tak element dekoracyjny.

Ekspozycja wielokrotna

więcej niż jedno naświetlenie tego samego kadru lub odbitki. Jedna z technik fotomontażu.

Etyka

zasady (co jest dobre, co jest złe) przyjęte w grupie społecznej (np. grupie zawodowej – etyka lekarska), które wyznaczają wspólne wartości. Inaczej moralność.

Fakt

to, co się rzeczywiście wydarzyło; jak naprawdę było, pojedyncze wydarzenie.

Filtr

pozwała nakładać ciekawe efekty przy obróbce obrazów, np. rozmycie, zamglenie.

Fotomontaż

połączenie motywów z różnych zdjęć w jednej fotografii różnymi technikami.

Kadr

obraz, który mieści się na jednym zdjęciu; ujęcie.

Kolaż

w fotografii jest to technika łączenia w jednym zdjęciu kilku zdjęć w dowolnym układzie. Odmiana fotomontażu.

Kompozycja

kompozycja – układ elementów, które razem stanowią harmonijną całość. Kompozycją określa się też samo dzieło.

Kontrast

zestawienie dwóch przeciwieństw; kontrast kolorów, linii, kształtów.

Krajobraz

naturalny widok okolicy, np. krajobraz nizinny, górski itp.

Linia

określa kształty przedmiotów i granice między plamami.

Motyw

element wzoru, część obrazu,

Obraz

dzieło plastyczne na płaszczyźnie; dwuwymiarowe.

Odbitka

kopia fotografii na papierze fotograficznym.

Otwarta kompozycja

obraz pokazuje tylko fragment jakiejś rzeczywistości, której resztę, spoza ramy, trzeba sobie wyobrazić.

Plagiat

przypisanie sobie cudzego dzieła.

Plama

kształt na powierzchni obrazu o określonej wielkości i barwie.

Plan budynku

figura geometryczna u podstawy budynku.

Portyk

rodzaj starożytnego przedsionka na planie prostokąta z jednym lub dwoma rzędami kolumn.

Pozować

przybierać odpowiednią pozę, postawę ciała. Być modelem dla fotografa, malarza, rzeźbiarza.

Prawo

Zasady ustalone przez władze państwa lub wspólnoty państw w określonej dziedzinie (np. Prawo autorskie). Ich przestrzeganie jest obowiązkowe.

Reportaż

relacja opis zdarzeń, które autor osobiście zaobserwował. Może mieć formę tekstu, nagrania audio, filmu, ilustracji (rysunków, zdjęć).

Scena

wybrana przez malarza, fotografa sytuacja lub miejsce do utrwalenia w obrazie.

Scena historyczna

główny temat dzieła dotyczy wydarzenia z historii.

Styl

w sztuce – cechy charakterystyczne dla danego okresu czasu. W przeciwieństwie do epoki, style powracają i bywają modyfikowane.

Warstwy

w programie graficznym przypominają arkusze przezroczystych folii ułożonych jedna nad drugą. Obraz z dolnych arkuszy częściowo prześwituje przez górne.

Źródło:

cognity.pl

[Słownik języka polskiego, sjp.pwn.pl](http://Słownikjęzykapolskiego.sjp.pwn.pl)

encyklopedia.pwn.pl

Galeria dzieł sztuki

Źródło: online skills, licencja: CC BY 3.0.

Źródło: online skills, licencja: CC BY 3.0.

Józef Piłsudski oraz Ignacy Paderewski w drodze na otwarcie Sejmu Ustawodawczego RP w 1919 roku

Źródło: online skills, Muzeum Narodowe w Warszawie, dostępny w internecie:
<https://cyfrowe.mnw.art.pl/pl/katalog/967329>, licencja: CC 0 1.0.

Źródło: online skills, 1956, Cyfrowe Muzeum dMuseion, dostępny w internecie: cyfrowe.mnw.art.pl, licencja: CC BY 3.0.
